~weede Jaargang. Nr 16. 30 cent. per nummer Zondag 15 April 1928

De Mandelgalm

Katholiek-Vlaamsch-Nationaal Weekblad voor Iseghem en Omliggende

AANKONDIGINGEN
De prijs wordt bepaald in overeenkomst met het bestuur van 't blad.

Inschrijving op alle postkantoren
Een jaar 15,00 fr. 6 maand 8,00 fr.
3 maand 4,00 fr. Buitenland 25,00 fr.

Opstel en Beheer, Marktstraat, 22, Iseghem
Verantwoordelijke uitgever:
Rob. Verhaeghe, Iseghem. Postrek. 2024.66

Alle mededeelingen moeten ten laatsten den Woensdag middag voor 't verschijnen van 't blad binnengezonden zijn.

Een hartig Woordje

aan Volksvertegenw. Alfons Van Hoeck

oud-lid van de gemengde militaire commissie

Geloof niet dat we zeer teleurgesteld zijn, mijnheer Van Hoeck.

Er was iemand die aan een leider van de frontpartij na de wapenstilstand schreef: «Als ge mij een broodwinning kunt verzekeren, stel ik mijn kandidatuur als Vlaamsch-nationalist in mijn arrondissement».

De leider van de frontpartij had nog geen broodwinning voor zich zelf, zoodat de iemand in kwestie zijn kandidatuur stelde... tegen de Vlaamsche nationalisten.

Zoo «iemand» kan ons natuurlijk niet meer teleurstellen.

Daarbij, mijnheer Van Hoeck, gij behoort tot een groep, of moeten we zeggen, een bende, die sedert lang zijn of haar volle maat heeft gegeven.

Op een bepaald oogenblik zetten de leden van die bende een hooge borst, steken een tirade af ter eere van hun politiek van practische verwezenlijking en beweren dat ze wat groots gaan doen: ze zullen een katholieke Vlaamsche oudersbond stichten.

De Standaard brengt over twee kolom gedrukt een in Napoleontischen stijl geschreven manifest....

Maar te Mechelen rimpelt er iemand zijn voorhoofd, trekt even de wenkbrauwen samen en roept het oude klassieke: «Quos ego...»

En de kath. Vl. Oudersbond met het manifest incluis verdwijnt als een opgeschrikte mol onder den grond.

Er was ook eens sprake van een Vlaamsch college te Antwerpen...

Och, in of buiten het parlement blijft de haas het zinnebeeld van uwe dapperheid, van de uwe, mijnheer Van Hoeck en ook van die uwer bentgenooten.

Het militaire vraagstuk was anders wel iets van belang, mijnheer Van Hoeck.

Ik sprak voor enkele maanden met een Catalaan over hunnen en onzen strijd.

Een van de eerste vragen die hij mij stelde was: «Hoe staat het met uw invloed in het leger?»

Toen ik hem de samenstelling van het Belgisch officierenkorps had verklaard vond hij dien toestand zeer bedenkelijk en hij begreep beter het activisme.

Nu kreeg Vlaanderen een kans om ook in het leger een Vlaamsche vesting op te bouwen...

Als acht man van de Kath. Vl Kamergroep van oordeel waren dat het Belgisch officierenkorps nu lang genoeg een uitsluitend franskiljonsche vesting was geweest en den moed hadden om te verklaren dat dit moest veranderen, dan haalden die acht man hun wil erdoor.

We dachten nog: Poullet heeft in 1926 ondervonden dat een franskiljonsch officierencorps wel gevaarlijk kan zijn voor een Vlaamsch-democratische regeering. Toen hij op het plein voor het legermuzeum werd uitgejouwd en bespuwd door de Brusselsche fascisterij en dat in aanwezigheid van de generaals, de officieren, de gendarmen en de politie, zal hij toch wel even hebben nagedacht.

Hadden er op dat oogenblik Vlaamsche divisies in Vlaanderen gelegen, aangevoerd door Vlaamsche officieren, misschien dat de regeering Poullet-Vander Velde heel wat vasteren bodem onder de voeten zou hebben gevoeld. Een kleine militaire wandeling van deze Vlaamsche divisies naar Brussel zou op dat oogenblik misschien wel de «openbare meening» van de Brusselsche pers in voldoende mate hebben gerust gesteld en zelfs de heeren uit de bankwereld zouden misschien niet heelemaal ongevoelig zijn geweest voor deze argumentatie.

Ja wel, meneer Van Hoeck, in de militaire commissie heeft Poullet zelf het voorbeeld gegeven van onderdanigheid... maar hoe bekeken die generaals U en Poullet en Marck? Mocht ge soms een krant halen of een glas bier gaan bestellen voor die heeren en kreegt ge dan ook een fooi?

Ieder keer als ik Poullet zie, zinkt mijn moed in mijn schoenen, mijnheer Van Hoeck. Dat de leider van een volk dat strijdt om zijn leven?! Hoogstens goed om 's Zondags in de hoogmis rond te wandelen met een steek op zijn hoofd, een pijke in zijn hand en voor op zijn borst: «Eerbied voor Gods huis» en achter op zijn rug: «Niet spuwen».

Poullet en daarbij dan Marck met zijn lijkbidderswezen van derde klas en gij zelf erbij als stoelkeszetter.

Wat moeten die generaals pret hebben gehad!

Gij hebt uw eigen woorden ingeslikt, u zelf gelogenstraft, bekend van u zelf dat ge een stumper zijt die geen klare vorm kan geven aan zijn eigen klare gedachten, gij hebt de Vlaamsche legerdivisies verloochend, gij hebt zelfs de oppositie van Vlaanderen tegen het Fransch-belgisch mili- [illegible]

Ja dat onschuldig Fransch-belgisch accoordje.

Ik weet, mijnheer Van Hoeck, ook Poullet vindt het onschuldig, maar wij vinden ook het wezen van Poullet onschuldig.

Het Belgisch parlement zal in laatste instantie beslissen of en aan welke zijde België in den toekomenden laatsten oorlog deel zal nemen aan den dans, nietwaar meneer Van Hoeck?!!

Het Belgisch parlement zal souverein zijn als in 1926 als de enorme meerderheid van het ministerie Poullet-Vander Velde het moest afleggen, niet tegen de parlementaire minderheid, maar wel tegen de extra-parlementaire minderheid: de bankwereld, het Belgisch officierencorps en de Brusselsche fascisterij.

En gelooft gij, meneer Van Hoeck, dat het parlement in geval van crisis en oorlogsgevaar in West-Europa, souverein zal beslissen aan welke zijde België zal staan?

Als dat parlement knikt op bevel van de Fransche ambassade... ja dan zal de schijn gered worden.

Maar moest dat parlement niet bereid gevonden worden om te knikken, dan zal het springen op minder tijd dan in 1926.

Maar anders zou de toestand er wel uitzien moesten er te Brugge, te Gent, te Antwerpen en te Brussel Vlaamsche divisies liggen.

Dan krijgt de wil van Vlaanderen een orgaan om zich te uiten, dan krijgt Vlaanderen een stem in het Belgisch kapittel, dan zou de Fransche ambassade te Brussel niet meer almachtig zijn...

Och, meneer Van Hoeck, gij moet dat ook wel weten, ge zoudt dat ook wel willen.

Er zijn er meer dan acht in de Kath. Vl. Kamergroep die dat wel zouden wenschen maar...

Durven he, meneer Van Hoeck.

Gij zult met een paar onnoozele taalwetvodjes naar huis komen en dansen en springen om u zelf en de anderen te troosten, behangen met papieren rozen als een militieplichtige die van het onderzoek komt.

En wij, meneer Van Hoeck, wij zullen voort ons volk opvoeden tot meer nationaal zelfrespect en u gebruiken als heloten om aan ons volk te toonen het groote gebrek waarvan het zich beteren moet: zijn grootsprakerige lafheid.

De Landsbond pleit bij minister Jaspar om Amnestie. Dat de Landsbond de aangesloten katholieke Vlaamsche Volksvertegenwoordigers 5 minuten 'n flinke houding inblaast en er is amnestie.

Uit onzen Pijlkoker

De schande der natie.

Vooruit schrijft een artikel voor amnestie en begint dit aldus:

«Het is en schande voor de Belgische natie dat 10 jaar na den oorlog nog over amnestie moet gesproken worden».

We vinden het wel gewenscht er eenige belangrijke citaten uit mede te deelen. Ziehier:

Brusselsche beunhazen en Gentsche O-weërs loopen nog altijd met een versch ontdekten activist op den neus; zij zoeken nog altijd met een onverzwakten ijver naar een gebeurlijk landverrader uit den tijd van den «lustigen krieg», toen zij smeerden aan welvoorziene tafels aan de zijde van de Duitsche officieren en met een zelfvoldaan glimlachje uitrekenden, hoe lang dat «froliche spiel» nog wel duren kon en hoeveel het hen nog wel opbrengen zou.

O Heeren van de «Nation Belge», en gij Gentsche zeeps, ge zijt tamelijk diplomaat geweest, hoor! Ge wist zelf, heel goed, hoe weinig gij het vaderland gediend had ten voordeele van uw eigen beurs; en daarom was het goed in 1918, toen de piotten terugkeerden van den Yzer, dat ge onmiddellijk de aandacht van het volk wist af te leiden van uw eigen persoontje en maar aanstonds de gewenschte zondebokken wist aan te duiden. Daartoe koost gij: 1. de meiskes van plezier, waarvan gij het haar liet knippen en 2. de activisten.

En daarmede waren de ontelbare zeepbarons gedekt. Zij konden in alle gerustheid hun marken onder het [illegible] len. Het vaderland en hun eigen persoontje waren gered en nu, vooruit maar, op jacht naar versche activisten.

Arme Belgische mentaliteit, schuldig stelsel van twee maten en twee gewichten, ergerlijke kortzichtigheid van bourgois die het patriotisme in monopolium namen om het zoodanig te misbruiken, dat het prestige ervan voor altijd verloren gegaan is. Ge moet tegenwoordig tamelijk gek zijn om aan het patriotisme van m. Buyl en tutti quanti nog te gelooven als aan een evenwichtige gedachte. Er worden sedert enkele dagen en weken zooveel bokkesprongen gemaakt en onverantwoordelijke houdingen aangenomen, dat de ernstige, nuchtere mensch zich straks zal beginnen afvragen of het nog wel goed is, onder de menschen te komen.

Het is louter onzin de zaak niet onmiddellijk te begraven en aan iedereen die in een tijd, waarin alle geesten beneveld waren en enkel het bruut geweld spreken kon, zich aan de gezonde idee misgrepen heeft, eens de onvoorwaardelijke vrijheid te schenken.

Veel menschelijker ware het, de volledige amnestie te schenken. Het zou een zedelijke daad van de hoogste beteekenis zijn, de gevangenen in kwestie te verlossen. Straks is het misschien te laat?

Ingezien daarbij dat amnestie door ieder ernstig mensch gewenscht wordt getuigen de honderden moties, die sedert jaren uit alle hoeken van het land naar Brussel gestuurd werden.

Het is voor alwie niet eenigszins op de hoogte is van de Belgische politiek wellicht een raadsel waarom de zoozeer verlangde amnestie er nog niet is.

Er zit zeer veel in dat we met onze twee handen kunnen onderschrijven omdat we het jaren geleden reeds hebben geschreven.

Maar het blijft voor de socialisten als voor België zelf een schande,

1. Dat de socialistische pers op weinige uitzonderingen na, meegelasterd en meegeheuld heeft met de patriotten;
2. Dat de socialistische pers geen mond heeft opengedaan tegen de inkwisitie van veiligheidsdienst, militaire gerechtshoven, enz.
3. Dat de socialistische leiders onder wie Vander Velde, zich tegen amnestie hebben gekant;
4. Dat in vele plaatsen den verkiezingsstrijd der socialisten (tot in de laatste verkiezingen zelf) werd gevoerd met de argumenten der oorlogsrijken, woekeraars en patriotten der 10e linie;
5. Dat er op dit oogenblik nog socialistische voormannen zijn onder wie Destrée, die te velde trekken tegen het verleenen van amnestie.

Zal «Vooruit» daar eerst eens op antwoorden?

6

Als de Belgische reactie zich in haar stellingen bedreigd voelt door den wil van de meerderheid van het land, dan zoekt ze een achterpoortje om veilig te ontkomen.

Maanden geleden wist ze tegenover de goedgeloovigen en de lammelingen het hooger belang van het land uit te spelen, om ons gekoord en gebonden aan de dictatuur der financie over te leveren.

Toen den algemeenen eisch tot onmiddellijke invoering van den zesmaandendienst, voor Vlaamsche en Waalsche legerafdeelingen, haar verontruste, weet ze de meerderheid der vertegenwoordigers in een gemengde militaire kommissie te lokken en deze de meening van den generalen staf op te dringen:

Deze meening is thans gekend door het eenparig besluit van de legerleiding en de leiding van liberale, katholieke en katholiek-demokratische groepeeringen, dat we kunnen samenvatten alsvolgt:

Kanonnen Forten Soldaten Munitie Kaders.

Vermindering van den diensttijd in 't jaar één.

Geen Vlaamsche of Waalsche legerafdeelingen, maar eenheid van kommando, op basis natuurlijk van de fransche taal.

In tegenstrijd met den wil van de overgroote meerderheid van het volk:

Versterking van het militarisme met grootere lasten en meer gevaren.

Alle beloften tegenover de kiezers aangegaan, werden met de voeten getreden, op signaal van het legerkommando.

Tegenover de lafheid en het verraad van de katholieke demokratie, spijts generalen en ministers, zullen wij in het Parlement ten gepasten tijde den eisch stellen van een gansch volk:

Zesmaandendienst en geen dag meer Vlaamsche en Waalsche legerafdeelingen, in afwachting van ons eindideaal: ALGEMEENE ONTWAPENING.

6

De feestcommissie van 1930.

In het Staatsblad verschenen de namen van degenen die door koning en regeering aangeduid zijn om deel uit te maken van de Commissie van Feestelijkheden tot het vieren van de 100e verjaring van België's onafhankelijkheid.

Onder andere vinden wij daaronder [illegible] Hallet, Brunet, André, Anseele. — Huysmans niet.

De volgende minimalisten: Poullet, Van Cauwelaert, Van de Vijvere, Brutsaert, René De Bruyne, Edm. Rubbens.

—

In de gemengde militaire kommissie

verklaarde zich generaal Jacques (de Dixmude) beslist tegen het inrichten van Vlaamsche en Waalsche regimenten.

En weet gij welk argument die Jaak van Diksmuide tot staving zijner zienswijze aanhaalde? De zwarte soldaten die ik in Congo heb aangevoerd met goede uitslagen, gingen heel goed in het vuur op in 't Fransch gegeven bevelen, zegt hij.

Negers en Vlamingen staan dus op gelijken voet, volgens dien generaal. Dat is hetgeen wij niet ophouden te zeggen: Vlaanderen is een kolonie van België gelijk Congo, en de Vlamingen zijn eenvoudig kanonnenvleesch. Die Jaak van Diksmuide zegt ten minste rechtuit van wat anderen denken zonder het te zeggen.

—

De dictatuur der financie.

Iedereen weet dat er sinds den oorlog een oneindig, een ontelbaar aantal wetten en besluiten zijn uitgevaardigd aangaande de belastingen, taksen, supertaks, zegelrecht, enz.

Iedereen wordt daardoor kolossaal in zijn dagelijkschen handel gepest.

De fiscus steekt zijn neus in alles. De rechtmatigste vrijheid is een vergeten woord. De straffen zijn ongehoord hard. De toevlucht tot het gerecht is een ijdel woord. De toestand is zoo rot en zoo zot dat de bestuurders in het ministerie van financie de wetten en besluiten niet kennen die ze moeten doen toepassen.

Duizenden nijveraars en handelaars, duizenden kleinhandelaars en winkeliers zien hun dagelijksch leven vergald door den schrik van het niet naleven der fiscale verordeningen en duizenden worden beboet zonder maar te beseffen of te vermoeden dat ze in 't een of ander zijn te kort geschoten.

Maar ziehier hoe de groote banken de wetten toepassen.

Wij nemen het voorbeeld uit de balans van 1926 van de «Société Générale de Belgique» de machtigste bank van België.

De schatting van de waarden in bezit beloopt ongeveer 150 miljoen frank die op de beurs aan 1216 miljoen frank gekwoteerd staan.

We hebben alleen de belangrijkste waarden uitgekozen.

Zoo zien wij die echte eerste-rang-vaderlandslievende Belgen die aan het hoofd staan van zulk een bank, een tekort aangeven van meer dan duizend miljoen.

Zoo wordt de Belgische Staatskas beroofd door die uitstekende patriotten van wat een miljard frank minimum aan belastingen moet opbrengen.

Wat dus door de Vlaamsche en Waalsche belastingbetalers zal betaald worden.

En de duizenden agenten, ontvangers, controleurs, onder-directeurs van het ministerie van financie vinden dat goed en weten daartegen niets in te brengen.

—

De Landsbond bekent.

De Kath. Vlaamsche Landsbond heeft aan den heer Jaspar een schrijven gericht ten voordeele van amnes- [illegible] gres beloofde [illegible]

Niemand verwacht zich [illegible] aan.

Maar treffend is de bekentenis van al de nederlagen die de Landsbond en de minimalistische politiek heeft geboekt. Luister maar:

. Wel heeft Z. M. de Koning bij de heropening van het Parlement in November 1918 «gelijkheid in feite en in rechte» beloofd. Doch de opvolgentlijke regeeringen hebben de koninklijke belofte gemaakt tot een ijdele poging om kinderen te paaien.

Het zou ons te verre leiden moesten we hier opsommen al de treurige omstandigheden die onze Vlaamsche gemoederen sedert 1918 beleefd hebben, — om niet te gewagen van de schrikkelijke toestanden waaronder de Vlamingen in het leger aan het front tijdens den oorlog hebben geleden. Wij noemen enkel:

De pijnlijke gedragingen van het Parlement en regeering tijdens de interpellatie van de heeren Van de Vijvere, Van Cauwelaert en Van de Perre,

Het beruchte «20,000 fois jamais!» van den toenmaligen Minister van Justitie;

De verminking der bestuurlijke taalwet in 1921;

De lijdensgeschiedenis der vervlaamsching van de hoogeschool van Gent, door Z. M. den Koning beloofd;

De woordbreuk gepleegd tegenover de Vlaamsche volksvertegenwoordigers in 1923 door den Minister van Landsverdediging, bij het stemmen van de wet op het legercontingent.

En dan, de gebrekkige toepassing van de bestuurlijke taalwet;

De hooghartigheid waarmede de Vlaamsche belangen en eischen door de hoogere overheid behandeld en mishandeld worden;

Het minachtend verwaarloozen van de Vlaamsche taal bij de officieele plechtigheden en in zoogenaamde nationale middens;

De verschillende regeeringsverklaringen die bevestigd hebben dat de «brandende vraagstukken», — waartusschen de Vlaamsche op de eerste plaats staan, — zouden geweerd worden.

Dit alles getuigt van een volstrekte onwetendheid of verregaande onderschatting nopens den aard en de motieven der Vlaamsche beweging.

En na zoo'n nederlagen wordt er nog een organisme gevonden dat zich serieus wil noemen en zich tot den Vlaamsch-hatenden premier van een Vlaamsch-hatende regeering richt van den verdrukkende staat België.

Arme Landsbonders wiens vaandeldragers de zooveelste nederlaag boeken in de gemengde militaire kommissie.

—

Zomeruur.

Al de uurwerken dienen een uur vooruitgezet in den nacht van 14 tot 15 April.

Ge moet maar durven.

De brave boeren die dachten dat de landpacht van 9 jaar gestemd werd volgens het voorstel van de Vlaamsche Nationalisten dat, met dat van de regeering alleen overbleef in de middenafdeeling der Kamer, zullen niet weinig opgekeken hebben bij het lezen van de aanplakbrieven die door de socialistische Algemeene raad werden uitgegeven. [illegible] men was uit het wetsvoorstel door de Vlaamsche Nationalisten neergelegd.

We komen op tijd en stond hierop terug met voorstellingen en stemmingen.

—

De «Peuple» en de speculatiewoede.

De «Peuple» was wel het eenige blad dat de beursnoteeringen niet afdrukte. De aandrang van de lezers is evenwel sterker geweest dan de principsvastheid van het socialistisch blad dat voortaan de beursnoteeringen mededeelen zal.

De socialistische vertegenwoordigers zijn over het algemeen dergelijke gewetensbezwaren over: er komen immers sedert een heelen tijd in de beursnoteeringen aandeelen voor van socialistische bedrijven en er bestaat immers een socialistische bank die werkt als om het even welke kapitalistische inrichting en men kondigde eenige dagen geleden de stichting aan van een reuzenzaak in Congo, waarin de heeren Anseele, Balthazar, Matthieu, D'Asseler en andere socialistische mandatarissen zetelen!

—

De uitkomst.

In zijn anti-oorlogsnummer van den Vl. Oud-strijdersbond, lezen we:

«We zijn verminkt en gesneuveld in den strijd voor het zelfbeschikkingsrecht der kleine volkeren, in den laatsten der oorlogen, in den oorlog tegen het militarisme. En nog nooit werden de volkeren meer gekneveld en verdrukt. Zie maar:

Italië en Zuid-Tyrol;
Cheko-Slovakije en Hongarië;
Frankrijk en den Elzas;
Engeland en Egypte;
België en Vlaanderen!

Met bekwamen spoed wordt er **bewapend** in plaats van **ontwapend.**

De voorbereidende strijd om oppermacht op zee en in de lucht is aan den gang.

De hergroepeering der **alliantie** en der **«entente»** wordt door de geheime diplomatie, geheimer dan ooit, weer tegen elkaar gesteld.

Tot de uitbarsting zal komen en beteekenen: Een nieuwen, frisschen, vroolijken krijg: OORLOG».

—

Wraakroepend.

Sedert 1920 werd in België voor oorlogsdoeleinden reeds 5.000.000.000 (5 miljard) frank vergooid.

En de militaire staf vindt dat we geen bewapening, geen kaders, geen munitie, enz., bezitten.

Een eerlijke bekentenis: we hebben 5 miljard besteed zonder iets te bereiken.

Indien men die 5 miljard besteed had aan ontwikkelingsarbeid, beschaving, huisvesting enz., van ons volk, wat zouden we dan WEL hebben bezeten!

NAAR KESTER OP ZONDAG 6 MEI

In het land van Thomas De Backer

Het is nu ook wel goed dat onze lezers eens vernemen hoe er gewrocht wordt in andere arrondissementen en tot welke resultaten de werken ginder komen.

Ik werd in de laatste tijd een paar maal in de gelegenheid gesteld te spreken voor een aantal afdeelingen van het arrondissement Turnhout, het werk- en werfgebied van onzen vriend Thomas De Backer.

En vooreerst een opmerking: deze uitwisseling van sprekers moest wel eens meer gebeuren. We blijven veel te veel elk in ons eigen werkgebied; onze arrondissementen zijn te hermetisch gesloten. Deze uitwisseling zou de verbroedering onder de nationalisten heel wat verinnigen en de eenheid en de eendracht in de partij verstevigen. Zoo veel misverstanden zijn niet bestand tegen een vriendschappelijk samenleven van een halve week en tusschen vrienden, die mekaar persoonlijk hebben leeren kennen en waardeeren, is de kans op misverstand zooveel kleiner als tusschen menschen die mekaar maar eens op geregelde tijdstippen of een partijraadsvergadering ontmoeten.

En dan ook voor de leden van de partij is zoo een uitwisseling van sprekers slechts aanwinst over heel de lijn. Ze krijgen door uitwisseling ten eerste al afwisseling. Een spreker mag nog zoo gegeerd zijn, toch verveelt hetzelfde geluid op den duur de meest verduldige toehoorder. Daarbij iedere spreker heeft ook, wat gedachten en voorstellingswijze betreft, wel zijn specialiteit waarover hij met voorliefde spreekt om het overige in de schaduw te laten. De uitwisseling brengt door heel de partij meer eenheid van denken en voelen, van methode en praktijk.

Maar laten we praten over den toestand in de Antwerpsche Kempen.

Om het met een woord te zeggen, de groei, de ontwikkelink van de partij is ginder eenvoudig wonderbaar, en ik kan in dit geval het Turnhoutsche slechts vergelijken met het arrondissement Thielt-Roeselaere.

Verleden verkiezing behaalde Thomas De Backer in zijn arrondissement rond de 5500 stemmen. Gezien de omstandigheden was dit een verbluffend resultaat, want heel deze verkiezingsactie was één improvisatie.

Van een partij was er geen sprake, afdeelingen bestonden er niet, van organisatie geen spoor. Op de overgroote meerderheid der dorpen was er niet één enkel vertrouwensman. De [illegible] flauw vermoeden van dat hun werk vruchten zou opleveren.

Het gaf een resultaat, een onverhoopt resultaat en Thomas De Backer werd verkozen.

Thomas De Backer.

Een man in 't parlement, een resultaat waar de mannen uit het Turnhoutsche zelf verbouwereerd van stonden.

Waar zou die man het kiemende zaad, het uitpriemende plantje naar behooren weten te verzorgen? Zou hij niet denken: ik ben er, nu mag ik rustig bij de pakken gaan zitten?

Geen nood voor, Thomas is een man.

Hij had den moed gehad van de oude conquistadores, die na de landing en voor den strijd hun schepen verbrandden, om hun troepen duidelijk te maken dat ze mochten kiezen of deelen, overwinnen of sterven.

Hij was onderwijzer. Om zijn kandidatuur te stellen nam hij ontslag. De katholieke schepen tot wie hij te Moll zijn aanvraag richtte, vroeg hem dreigend of hij wist wat hij deed en dat er van terugkeer na de zekere mislukking geen sprake kon zijn?

Thomas antwoordde eenvoudig: «ja».

De man die dat aandurft, gaat ook niet na een eerste succes bij de pakken zitten.

Hij heeft gewerkt als een dwangarbeider.

Ik ben enkele dagen bij hem aan huis geweest: een ononderbroken stroom van bezoekers op de dagen dat hij thuis is, een massa volk op al zijn talrijke zitdagen.

Ik verwonderde mij over het aantal van deze bezoeken.

Thomas glimlachte en troonde me mee naar zijn fichenkast: daar staat elke bezoeker netjes ingeschreven met naam en toenaam en adres en de noodige inlichtingen over zijn aanvraag op een fiche... De laatste fichen droegen het fantastische cijfer van twaalf duizend en zooveel...

Op drie jaar twaalf duizend menschen, die tot hem hun toevlucht hadden genomen.

En hoeveel secretarissen Thomas er dan wel op na houdt?

Thomas is niet rijk: om zijn vrouwtje en zijnen Theo en zich zelf boven water te houden beschikt hij hoop en al over zijn wedde van volksvertegenwoordiger, ge weet wel dat wonder hoog cijfer van 25.000 fr., waarover al de reactionnaire bladen schande hebben gesproken.

Hij werkt zich eenvoudig lam om aan al die bezigheid het hoofd te bieden.

En vergeet niet dat hij redacteur en beheerder is van **«De Nieuwe Kempen»** en dat hij trouw de parlementszittingen bijwoont.

De vrucht van zijn werk.

Wordt zijn werk beloond, zult ge vragen.

Wel laat ik u dat bewijzen. Ik heb met Thomas een bezoek gebracht aan een van de nieuwe cyclopenfabrieken die allerwege ginder verrijzen langsheen de Kempische vaart in dat vroeger maagdelijk heidegebied waar voor het twintig jaar verder is, een van de geweldigste nijverheidscentra van West-Europa zal liggen te rooken uit honderden schouwpijpen.

Aldoor de dennenbosschen langs een nieuw aangelegde breede heirbaan trokken w'er op af. Boven de bosschen hoog in de lucht reikten de schouwen als de hooge lansen van een aanrukkend reuzenleger.

Het was schofttijd. De ploegen werden afgelost. Honderden werklieden kwamen ons voorbij of slierden ons tegen op hun geluidlooze fietsen. Honderden, want in de fabriek werken drie duizend man.

En nu nog hoor ik het, hoe aldoor we begroet werden door al die Kempische werklieden die gisteren nog aan den greinigen grond een mager stuk brood ontworstelden: Dag Thomas, dag Thomas, dag Thomas. Haast zonder onderbreking. Zij die ons zonder dien vertrouwden vriendengroet voorbij fietsten, kon ik gemakkelijk op de vingers van mijn ééne hand tellen.

Zegt dat iets?

Maar misschien hebt ge toch nog liever cijfers!

Wel dan kan ik u daarvan ook uw bekomste geven.

Bij de parlementsverkiezingen in 1925 gaf het kanton Moll, merkt wel het kanton, het heele kanton voor Thomas dertienhonderd stemmen.

En bij de laatste gemeenteverkiezingen in het dorp Moll alleen, behaalde de lijst van de Vlaamsche Nationalisten 2200 stemmen. Laat er duizend vrouwenstemmen afvallen en meet den afstand afgelegd op een paar jaar.

In 1925 1300 in gansch het kanton, in 1926 1200 stemmen in het dorp Moll.

En niet alleen in het Mollsche is de kentering zoo verheugend.

In het kanton Westerloo, waar zoo langen tijd niets vrij kon gedijen in de schaduw der de Merode's, behaalde onze lijst bij de parlementsverkiezingen in Mei 1925 800 stemmen en bij de provinciale verkiezingen zes maand later bij de 1300 stemmen.

In het kanton Herenthals in Mei 500 stemmen in October 800 stemmen.

In Mei geloofden velen nog niet in de mogelijkheid van een succes. den Thomas, die van meet af aan had geloofd en gedurfd.

En nu... nu, maar dat is onder ons, nu spreken de vroeger ongeloovige Thomassen van twee man in 1929 Ja, glimlach maar, doch vergeet niet dat troepen, die zegezeker den strijd beginnen, de zege van meet af aan in hun vaandels dragen.

En om dat kapitteltje te besluiten een woord opgevangen in het boemeltreintje van Moll naar Herenthals uit den mond van een eierkoopman: «In 1929 zal Moll alleen Thomas naar de Kamer terugsturen. We hebben de anderen niet meer noodig».

Naief? Natuurlijk, ik herhaal het, het is naief. Als al de kiezers van Moll en al de kiezers van het kanton Moll alleen voor Thomas dopten, dan waren er natuurlijk nog geen stemmen genoeg.

Maar ik herhaal ook dat: gelukkig de leider die aan het hoofd van zulk een leger een slagveld betreedt. Hij is overwinnaar van voor de eerste slag geslagen werd.

En de organisatie?

En dan stel je me de vraag: Maar de organisatie, hoe zit het daar mee? Kan er nu sprake zijn van een partij?

Maar voor ik daar over spreek moet ik eerst nog een woordje lossen over de tegenstanders van Thomas en dat zal dan terzelfdertijde als de verbazende werkkracht van Thomas, mee zijn succes helpen verklaren.

Een van de leiders der katholieke partij ginder, die tezelvertijd volksvertegenwoordiger is, heet Verachtert, een naam uit duizend gekozen om deze partijtoestanden ginder te teekenen.

Wel, meneer Verachtert dus is niet alleen volksvertegenwoordiger, hij is ook burgemeester van Gheel en advokaat en de menschen vertellen van hem het volgende:

Als er iemand bij meneer Verachtert gaat aanbellen en hij vraagt aan de meid: «Is meneer de volksvertegenwoordiger thuis?» dan antwoordt de meid: «Meneer de volksvertegenwoordiger is niet thuis».

En als er iemand vraagt: «Is meneer de burgemeester thuis?» dan luidt alweer het antwoord: «Meneer de burgemeester is niet thuis».

Maar als er iemand bellen komt en hij vraagt aan de meid: «Is meneer de advokaat thuis?» dan antwoordt de meid met een lieftalligen glimlach: «Mijnheer de advokaat is zeker thuis. Kom maar binnen».

Wel en als er iemand bellen komt bij Thomas en Mevrouw De Backer doet open en de bezoeker vraagt: «Is Thomas thuis?» dan antwoordt mevrouw ook met een vriendelijken glimlach: «Welzeker Thomas is thuis».

Dat is het verschil van de differencie.

Maar de organisatie...

Wacht, nog een amereitje. Menschen die ginder ook een echte oorlogsigaar van beuken- en beetenblaren, merk Costa-stincos superiores aan het rooken zijn, dat zijn de socialisten en de liberalen. Het wordt voor die partijen een echte vliegende tering.

Maar lijk we gezegd hebben de organisatie...

Tooveren kunnen ze niettegenstaande alles, toch ook in de Kempen niet.

Hun werk ginder heeft wel iets van de Zwarte Knuist en de Z.E.H. pastoor van Achterbosch-Moll, die zoo dithyrambisch om niet te zeggen dionisiaansch kan preeken tegen Thomas en zijn mannen, zal de laatste zijn om dit tegen te spreken. Maar oprecht en echt tooveren kunnen ze dan toch niet en iedereen zal begrijpen dat ze met de weinige leidende krachten waarover onze vrienden ginder beschikken en de verpletterende werklast waaronder de leiders gebukt gaan nog niet alles in den haak hebben gebracht.

Hun weekblad staat vast en wordt reeds een bron van winst voor de partij. Op tientallen plaatsen reeds Vlaamsche huizen en vaste lokalen. Een achttal muziekkorpsen, vele politieke afdeelingen, een aantal vrouwenbonden, ook tooneelbonden en velo-clubs bij de vleet.

Maar natuurlijk nog niet alles even stevig gevestigd en uitgebouwd, iets dat met een zotte graagte aan het groeien is.

Het bijzonderste van al: de leiding is zich terdege bewust van wat er nog mangelt en hapert.

Er moet een politieke secretaris komen en ik geef er mijn woord op die zal aan 't werk zijn eer het drie maand verder is.

En dan moet naast de politieke ook de sociale organisatie aangepakt.

De leiding weet dat ze anders op drijfzand bouwt.

En de 29 April a.s. wordt de eerste steen al gelegd.

Maar daar praten we later wel meer over.

De 9e Bedevaart
NAAR DEN IJZER

Heel Vlaanderen door is men aan 't sparen, aan 't bespreken, aan 't inrichten! Want dit jaar zal de Bedevaart iets eenigs zijn!

De dag der 100.000!

Maar we moeten hooger nog! Heel het Vlaamsche land moet op 19 Oogst naar de bloedvlakte van den IJzer toestroomen. Geen Vlaming of hij zal willen zien de **grondvesten** van dit [illegible] heid!

Men weet dat deze 40 meter hoog zal zijn. Dat de grondvesten zullen bestaan uit het slaan van een dertigtal zware betonpalen waarop het rustvlak zal komen, dat heel den toren en zijn grondvesten dragen zal. Het achthoekig benedenvlak, dat als basis zal dienen van heel het monument meet 30 meter doorsnee, zoodat men zich een gedacht kan vormen van de grootschheid van het ontwerp.

Het is de **plechtige inhuldiging** van die zware grondvesten die het hoofdpunt zal zijn van de voormiddagvergadering. In den namiddag, zal men ZANNEKIN herdenken, zulks bij gelegenheid van de 600e verjaring van den slag van Kassel. De historische gebeurtenissen zullen plastisch voorgesteld worden door de turnvereeniging Ganda, onder de leiding van Prof. Dr Verdonck, voor ieder van de veertien uit te voeren tafereelen zal een toelichtende tekst, door den heer De Vleeschauwer van Nieuwpoort vervaardigd, bij middel van luidsprekers (door M. J. Platteau) aan de toeschouwers overgeseind worden; een bijzondere muzikale begeleiding, zal ieder tafereel onderlijnen.

Het past dat wij den slag van Kassel, waar 20,000 Vlamingen onder 't geleide van Zannekin sneuvelden, waardig herdenken. De gesneuvelden van Kassel moeten ons even duurbaar zijn als die van Groeninghe en die van den IJzer!

Allen dus naar Diksmuide! niet alleen oud-strijders, maar **heel het Vl. volk** is uitgenoodigd ter Bedevaart. Er worden geen bijzondere uitnodigingen gestuurd. Heel Vlaanderen moet dien dag te Diksmuide zijn.

Brengt steenen aan

Toekomend maand wordt met den bouw begonnen van het prachtig IJzergedenkteeken. Sober en grootsch met zijn opstrevende lijn naar het hooge kruis met de letters AVV.-VVK., zal het weldra oprijzen als een gebed van steen, stijgend uit de sompige bloedvelden van het tragisch IJzerveld.

Vlamingen! aan U thans te toonen dat geen offer U te zwaar is, om eene **torenhooge** hulde te brengen aan uw duurbare dooden.

Brengt steenen aan! niet enkele, niet honderd, maar duizenden! Laat geen enkele gelegenheid voorbijgaan. Hebt ge al eens gegeven, doet een tweede kleine opoffering (het is zoo weinig in vergelijking van HUN offer) houdt geen vergadering zonder eens te bedelen voor uw monument — een lied, geef 'n kunstavond — 'n voordracht — 'n tooneelfeest, waarvan U de netto opbrengst aan Heldenhulde stort!

Brengt steenen aan! van waar ge ze ook krijgen kunt — wacht niet — twijfelt niet — want niet met woorden stapelt men de steenen tot een toren! Onze dooden wachten!

De Sekretaris,
Cl. De Landtsheer, Groote Kaai Temsche.

Nationalisme
EN
Internationalisme

Het natuurlijk instrument voor de betrekkingen tusschen de menschen is de taal. Bewerken dat alle volkeren éénzelfde taal spreken is noch mogelijk, noch wenschelijk. Wanneer de menschen, die door hun geestelijke superioriteit geroepen zijn om hun volk in broederlijke solidariteit te leiden, de taal van dit volk verleeren, geraken zij in de onmogelijkheid om hun leidende rol te vervullen; terwijl het volk, juist omdat het de leiding der geestelijk-superieuren moet ontberen, aan sociale en zedelijke verwording wordt prijsgegeven. De geschiedenis van Vlaanderen is daarvan een treffend voorbeeld.

En deze vervreeding tusschen het volk en den leidende stand — door het gebruik eener vreemde taal bij de «élite» — is tevens eene verarming.

De geestelijke superioriteit, het zij nog eens gezegd, is geen voorrecht, geen monopolie van een bepaalden stand. De geestelijke krachten liggen verspreid over de breede lagen van geheel het volk. Door bestendige wisselwerking van die krachten, die elkaar ontmoeten bij sommige individuën, worden de «groote mannen» geboren.

Zondert de «élite», zondert de hoogere, leidende stand zich af van het volk, dan ontbreekt de wisselwerking, de beschavende invloed van het volk wordt lamgelegd, door geen nieuwe krachten wordt deze afgezonderde élite (de mannen in den ivoren toren) aangevuld of vervangen en heel haar kring wordt tot beperking en uitsterven gedoemd.

Haar nationale taak kan deze van het volk vervreemde keurbende niet meer vervullen.

Ook in internationaal opzicht is de rol dezer **niet-nationale** élite zeer beperkt. Zij zelf kan opgaan in het internationalisme, doch om de breede lagen van het volk warm te maken voor internationale verstandhouding, ontbreekt haar het natuurlijk instrument: het contact met de massa door de taal.

De onderlinge solidariteit van door taal, ras en cultuur tot een volk verbonden gezinnen, — een gezond nationaal-bewustzijn dus — is, niet alleen voor het streven naar hoogere beschaving, doch ook voor het bevorderen der internationale verstandhouding een absolute vereischte.

De groote mannen van ieder volk bergen, die, **steunend op eigen bodem,** op hun verheven toppen de schoonheid van eigen volkskarakter en de degelijkheid van eigen arbeid voor de menschheid op zichtbare wijze ten toon spreiden. En zooals de bergen de zuivere dampen der hooge lucht in frissche stroomen langs zich heen laten glijden ter bevruchtiging van de vlakte, zoo moeten ook de groote mannen van een volk de heerlijke gedachten- en wereldstroomingen door andere volken verwekt, in zich opnemen, niet alleen om de persoonlijke voldoening van dit kostbaar bezit, doch tot broederlijke mededeeling aan de naar de waarheid dorstende massa, ter geestelijke verrijking van het eigen volk.

Zóó opgevat zullen de intellectueelen der wereld stations zijn voor «draadlooze» gemeenschap tusschen de volkeren, die verzenden wat hun volk bezit aan eigen schoonheid en opvangen de weelderige producten der geestelijke krachten van andere volken; levende, bezielde stations, die zich niet laten gebruiken om, door leugen en laster, haat en verbittering te zaaien onder de kinderen der menschheid, doch om te werken tot beter begrijpen en waardeering die leiden moeten tot wederkeerige genegenheid en liefde.

Zóó opgevat is ons Vlaamsch nationalisme een uiting van het christelijk solidarisme. Dat solidarisme leert, dat ieder van ons in de mate van zijn mogelijken invloed mede-verantwoordelijk is voor het welzijn van zijn medemenschen.

Het christelijk solidarisme, de liefde tot den naaste, is de bron van ons Vlaamsch nationalisme én van ons streven naar internationale verstandhouding.

Voor onze Winkeliers

Daar de winkeliers, bij gebrek aan regelmatige boekhouding, herhaaldelijk voor een te hoog bedrag belastingen worden aangeslagen, is van de hand van den heer Jacques Doevenspek, door de winkeliersgilde «Fidelia» een boekje van 100 bladzijden uitgegeven, getiteld «Winkeliers-boekhouding» en dat geroepen is aan den handeldrijvenden Middenstand, de grootste diensten te bewijzen.

Daar «Fidelia» bij de uitgave van dit boekje geen geldelijk voordeel beoogt, maar enkel het welzijn der winkeliers, wordt dit boekje gratis verkrijgbaar gesteld in Boekhandel «Blauwvoet», Turnhoutsche baan, 243 Borgerhout, alsook op het bureel van «Fidelia», Samberstraat, 3 Antwerpen.

Dat alle winkeliers deze gelegenheid te baat nemen.

Kerkelijk nieuws

KERKELIJKE KALENDER
Zondag 15 April, Beloken Paschen.
Maandag 16 mis van den dag.
Dinsdag 17. H. Anicetus.
Woensdag 18. H. Idesbaldus.
Donderdag 19, H. Ursmarus.
Vrijdag 20, mis van den dag. N. M.
Zaterdag 21, H. Anselmus.

STADSNIEUWS

Openbare aanbesteding.

Het College van Burgemeester en Schepenen der stad Iseghem, maakt bekenbaar dat op Maandag 30n April 1928, om 11 uren, ten stadhuize zal overgegaan worden tot de aanbesteding der uit te voeren veranderingen en vergrootingswerken aan de gemeenteschool.

Begrootingstaat ... 192 735,46 fr

De aanbiedingen op zegel, zullen bij aangeteekenden brief, onder dubbelen omslag, ten laatste den Vrijdag 27n April, op de post moeten besteld worden en het adres dragen: « Aan den heer Burgemeester van Iseghem » en de melding « Inschrijving van eene onderneming van Werken ».

Het lastenkohier en de plans betrekkelijk deze aanneming, kunnen geraadpleegd worden op het gemeentesekretariaat, alle werkdagen van 9 tot 12 uren en van 2 tot 4 uur.

Voor verdere inlichtingen zich wenden t t den bouwmeester opmaker van het ontwerp. Heer Albert Spriet, Statiestraat, nr 4, te Isegem.

Isegem, den 6 April 1928.

Bij bevel:

De Secretaris,
A. WERBROUCK.
Burgemeester en Schepenen,
C STAES.

Plaatsen van Politieagent.

Het College van Burgemeester en Schepenen der stad Isegem, brengt ter kennis van de belanghebbenden dat twee plaatsen van politieagent te begeven zijn in het gemeentelijk politiekorps der stad.

Aanvangswedde 10 000 fr. en kleeding.

De vragen der kandidaten moeten ingediend worden bij den heer politiekommissaris tot den 30n April toekomende.

Isegem, den 6n April 1928.

Bij bevel:

De Secretaris,
A. WERBROUCK.
Burgemeester en Schepenen,
C. STAES.

GELD TE BEKOMEN

pen, om te bouwen, om gronden of meerschen te koopen, om handel of nijverheid uit te breiden; alle gewenschte en zeer voordeelige voorwaarden.

Bijzondere voorwaarden voor landbouwers. Inlichtingen kosteloos.

Steeds groote en kleine kapitalen beschikbaar.

Schrijven of zich wenden naar
JULES DENYS,
Wantje Pieterstraat, nr 40, Iseghem.

Vlaamsche Harmonie.

De trekking van den grooten tombola heeft plaats op Zondag 15 April te 4 uur 30 in de feestzaal van 't Vl. Huis en wordt opgeluisterd door muziek.

Lijst der prijzen: 1. Velo; 2. pracht keukenstoof; 3. schoone keukentafel; 4. een paar damenschoenen; 5. electrisch strijkijzer; 6. schoon tapijt; 7. leeuw (standbeeld); 8. tafelkleed; 9. fantasieinktpot; 10. gedraaide kapstok; 11. zes huisborstels; 12. garniture (3 borstels); 13 gedraaide kapstok; 14. 6 handdoeken en 6 zakdoeken; 15. 6 kloeke dweils; 16 scheersmes; 17 tapijt; 18 saucissen (2 kilo); 19. pêle-mêle (kader); 20. album; 21. een paar kinderschoenen; 22. doos biscuiten; 23 marktzak; 24. doos toiletzeep; 25. groote doos pralinen; 26. koekebrood; 27. 2 pakken chocolade; 28. koekebrood; 29. verrassing.

Het bestuur en de leden der Vlaamsche Harmonie bedanken al degenen die hebben medegewerkt tot het welgelukken van dezen tombola, bijzonderlijk degenen die zoo bereidwillig de loten hebben verkocht. Wij durven verzekeren dat door hunne medewerking, onze Vlaamsche Harmonie, in den kortsten tijd eenen grooten vooruitgang zal doen.

Wij roepen dan ook alle vrienden op om op de trekking aanwezig te zijn. Wie houdt van gezelligheid kome op.

Het Bestuur.

BURGELIJKE STAND

Geboren:

Dina Meurysse, d. v. Alidoor en Elisa Mistiaen, Becelaershof, 253

Leon Deblauwe, z. v. Alfons en Maria D'Hondt, Roeselaerestr.

Godelieve Mestdagh, d. v. Michael en Rachel Werbrouck, Roeselaerestr.

René Vanassche, z. v. Jozef en Emma Canniere, Nedern. 537.

Solange Callens, d. v. Karel en Paula Dubousson, Markstr. 35.

Marcel Bardael, z. v. Cyrille en Romanie Decock, Krekelstr. 109.

Blanche Bourrez, d. v. Ludovicus en Maria Stragier, Roeselaerestr. 153.

Overlijdens:

Honorine Desar, bottienster, 50 j. d. v. Petrus en Maria Devos.

Desiderius Verhulst, rentenier, 71 j. m. Aldegonde Alleman.

Yolante Battyn, 5 m. d. v. Gustaaf en Leontine Verhaeghe.

Cyrillus Stove, 3 m. z. v. Gerard en Elisa Vergeylen.

Noëlla Spriet, 11 m. d. v. Victor en Gabriella Delaere.

Elodia Duyvejonck, huish. 56 j. vr. Camille Baert.

Petrus Christiaens, z. b. 85 j. wed. Monica Tack.

Raphael Parmentier, 6 m. z. v. Marcel en Augusta Declercq.

Huwelijken:

Valère Baert, schilder, 23 j. te Ingelmunster, en
Irma Vandaele, dagl. 20 j.

Julius Vanderharen, aardew. 23 j. en Rachel Lafaut, spinster.

Arcatius Verbrugge, loodg. 38 j. en Magdalena Vanthuyne, naaister.

Uit onze Inrichtingen

Familieziekenbond «'t Volksbelang»

Deze week schrijven we ons 2300e lid in. Als al onze leden in flinke propaganda voeren klimt ons ledental nog dit jaar tot 3000.

We herinneren onze leden, dat alle reglementen stipt tegenover gelijk wie worden toegepast. Verschooningen kunnen noch mogen niet meer aanvaard worden.

1. **Wie werkonbekwaam** is, moet binnen de 2 dagen het bureel daarvan in kennis stellen. Wie het niet doet verliest de ondersteuning tot op den dag der aangifte in het bureel. Opgelet dus!

2. **Medecijnen,** onder gelijk welken vorm door de heeren dokters aan Iseghemsche leden afgeleverd. worden niet vergoed. Sommige leden verloren op die wijze reeds de tusschenkomst van den Bond. Niemand late zich blauwe bloempjes opvesten. De Iseghemsche leden vragen den Dokter een voorschrift, waarmee ze bij den apotheker gaan. Daar betalen zij alleen de verpakking, de doosjes of het glaswerk.

Die maatregel is genomen onzes inziens, in 't belang der leden en in dit van den Bond. Iedereen schikke zich er naar!

De nieuwe tarief voor uitbetaling van geneesdienst komt in voege met 1 Mei a.s.

Deze van vergoeding met 2 Juli.

Vooruit! Naar ons 3000e lid! Naar een sterke finantieele kas, bestand tegen kwade dagen. Wie doet er mee!

Sociale Syndikale
KRONIJK

Aan de bouwwerkers.

Dank zij onze werking treedt er dus van af Maandag 2 April l.l. 25 ctm verhooging op per uur loon onze bouwwerkers. De loonen worden aldus minimum 4,00 fr. voor timmermans en metsers, en 3,25 fr. voor dienders.

Wie deze minimaloonen niet mocht betaald zijn is dringend verzocht onze vereeniging daarvan in kennis te stellen.

Bij de borstelmakers.

De moeilijkheden blijven aanhouden. Met strooibrieven brachten we de leden ter kennis de beslissing door de Verzoeningsraad in Kortrijk, voortgaande op de verklaringen van m. Gheysens, genomen. We richten dan een schrijven naar de Patroonsbond die heden Donderdag door de patroons beantwoordt werd. Het heeft er den schijn van, dat de patroons nog ne keer de moeilijkheden op de lange baan trachten te schuiven. Niettegenstaande we reeds herhaalde malen, en bij de patroons afzonderlijk, en bij de Verzoeningsraad, en bij den Patroonsbond onze klachten neerlegden, vragen de heeren patroons nog nadere inlichtingen. Weten zij dan niet wat er in het kontrakt staat? En hoe dat het kontrakt zou moeten toegepast worden?

Een voorbeeld: M. Alex. Sintobin, (Ameijestraat), deed een zijner treksters, nu en dan in de keuken van madam werken en betaalde daarvoor een loon dat meer dan den helft te weinig was, en neerkwam op 1,55 fr. per uur. Verleden week weigerde die vrouw dat werk nog te doen en ze werd onmiddellijk doorgezonden. We gingen met m. Sintobin spreken die aan zijn besluit hield. M. Sintobin hield tevens staan dat hij het kontrakt stipt toepastte. We wezen hem op het artikel dat zegt, dat stukwerker die soms moeten in daguur werken, moeten betaald zijn aan het loon verdiend over de laatste zes weken, dat m. Sintobin dat artikel niet toepastte en dat van daar de weigering der werkster kwam. M. Sintobin was dus de eerste oorzaak van die wegzending, en toch bleef hij bij zijn besluit. Intusschen kwam het klaar dat dien heer het kontrakt goed kende, en wist dat hij het niet toepastte.

Is dat eerlijkheid?

De heeren Patroons mogen er zich van overtuigen, de vereenigingen houden aan de toepassing der overeenkomst. Reeds hebben we te veel geduld beoefend. Het wordt tijd dat de kwaadwilligen de gevolgen hunner kwaadwilligheid dragen. We hadden liever 'n toestand van vrede gezien, maar als de vrede op 'n rechtvaardige basis niet mogelijk is, dan aanvaarden we de strijd, de strijd tot het bittere einde!

Bij de Textielbewerkers.

Bij m. Vanwtberghe. — Een misnoegdheid bestaat onder de werklieden der firma Vanwtberghe, omdat de werklieden de meening zijn toegedaan, dat het tarief te laag is. De minimaloonen worden er moeilijk be-

reikt. Omtrent voor alle werk moet suplement worden gevraagd. Het ware beter dat het tarief verhoogd wierd, trouwens als de minimaloonen gemakkelijker bereikt worden, moeten de textielbewerkers met hun loon nog niet te veel wafels bakken.

—

Gaan we naar loonsverbetering?

't Is algemeen erkend, dat de loonen der textielbewerkers in 't arrondissement Roeselaere-Thielt 15 t.h. te laag zijn. Gevolg aan een artikel van m. Dierkens in «De Ontwaking», deed ons Vakverbond langs het weekblad «De West-Vlaming» om, een voorstel, om bij samenwerking der drie vereenigingen, 'n algemeene loonactie voor de textielbewerkers in te zetten. M. Dierkens had beweerd dat de socialistische vakbonden hun eischen van 5 en 6 fr. per uur gingen stellen. Tegenover wie, had hij er niet bijgevoegd. Wij stelden de vraag op een practisch terrein en verwachten dus vanwege m. Dierkens een instemmend antwoord. Tot onze groote verwondering draait m. Dierkens rond de pot, en spreekt geen woord over den inhoud van ons voorstel!

Is het geroep van m. Dierkens over 5 en 6 fr. per uur dan louter propagandamateriaal voor de verkiezingen van 1929???

In 't belang onzer textielbewerkers zouden wij het anders wenschen maar het antwoord van M. Dierkens doet ons daaromtrent het slechtste vreezen!

't Is jammer, maar de textielbewerkers zullen intusschen toch weten wat ze aan die verpolitiekte vakbonden hebben.

THIELT

Op Zondag 20 Mei inhuldiging van het "Vlaamsch Huis"

DIKSMUIDE

De inhuldiging der vlag van de *Vlaamsche fanfare*, afdeeling V. O. S., gaat nu bepaald door op Zondag 13 Mei, in plaats van op Sinksendag, aangezien deze dag voor vele afdeelingen niet paste. Wij zijn dan ook stellig overtuigd dat heel West-Vlaanderen dien dag te Diksmuide zal zijn om feest te vieren met de Vlaamsche strijders uit Diksmuide die aldaar een geweldigen kamp te voeren hebben.

De toelage door den V. O. S. aan het stadsbestuur aangevraagd, is verworpen geworden door al de staatskatholieken en al de liberalen. Doch 't en doet er niets aan. Ons feest gaat door, tot spijt van wie 't benijdt.

Vossen en Vlaamsche strijders, den 13 Mei verwachten wij u te Diksmuide!

Voor onze kooplieden en handelaars

Naar aanleiding van ons artikeltje over het nieuw wetsontwerp betrekkelijk het handelsregister, ontvingen wij vanwege sommige onzer lezers vragen om inlichtingen, die wij hier zoo bondig mogelijk willen beantwoorden:

1. Waar wordt het handelsregister gehouden?

Ter griffie van elke rechtbank van koophandel.

2. Wie moet zich daarin laten aanteekenen?

Elke Belgische of buitenlandsche persoon of vennootschap die in België eene handelszaak heeft.

3. Hoe gebeurt die inschrijving best?

De koopman, handelaar of volmachtdrager eener vennootschap begeve zich naar de griffie der rechtbank van koophandel, waar hij twee druksels zal krijgen die hij in te vullen heeft. Een van beide druksels krijgt hij met stempeling, als bewijs van inschrijving terug.

4. Hoeveel bedraagt het griffierecht ter inschrijving?

20 fr. buiten de registratiekosten.

5. Zijn er andere verplichtingen door die wet opgelegd?

Ja. a) Alle veranderingen van handel, woonplaats, alsook sterfgevallen van in den handel als eigenaar of mede-eigenaar betrokken persoon, moeten kenbaar gemaakt worden;

b) Op al de akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken uitgaande van kooplieden, handelaars enz., dienen voluit de woorden Handelsregister vermeld met aanduiding van zetel der Handelsrechtbank en nummer van inschrijving.

—

Hoe wordt de supertaks berekend?

Zij wordt voor elken schatplichtige toegepast per schijf van inkomsten van 10.000 fr. en minder. Voor de eerste schijf wordt er afgehouden 1 per honderd; 1 ½ ten honderd voor de twee volgende schijven; 1 ten honderd voor de volgende schijven, zonder 25 ten honderd voor het gedeelte der inkomsten boven de 250.000 te mogen overtreffen.

Het vrijgestelde minimum is volgens de gemeenten 5000, 5500, 6000, 6500 en 7500 frank meer 1/5 voor elk familielid ten laste. De verhooging van het minimum wordt op 2000 fr. gebracht voor elk kind ten laste boven de twee en 3000 fr. voor elk kind ten laste boven de vier.

Gedenkt het Bormsfonds

Waarom Gezinstoeslagen?

Volgens de tarieven, die in Oktober 1925 in voege waren kosten de gezinstoeslagen aan Frankrijk ongeveer 1.500.000.000 fr. per jaar, zonder de voordeelen te rekenen, die worden toegestaan aan de kroostrijke gezinnen onder den vorm van verschillende ontlastingen; zij kosten aan België ongeveer 110.000.000 fr. per jaar.

Deze stoute en kostelijke nieuwigheid werd op enkele jaren gepropageerd, zonder dat toevlucht werd genomen tot wettelijke verplichting. Zij sprak nochtans de oudste en algemeen aangenomen tradities in de betrekkingen tusschen patroons en werklieden tegen.

Men zou geen enkel voorbeeld kunnen aanhalen van een vlugge en spontane economisch-sociale hervorming.

Tot nog toe, leefde het gezinshoofd van zijn loon. Waarom, ziet men op heden, naast het loon een nieuwe vergelding opkomen, die niet in rechtstreeksche verhouding staat tot den arbeid, maar die wordt afgemeten naar het aantal kinderen?

Volstond het loon van den vader niet meer om de kinderen te voeden? De loonen zijn, nochtans niet verminderd. In den loop der XIXe eeuw, hebben zij een stijgende lijn gevolgd, zelfs wanneer men ze beschouwt met betrekking tot de levensduurte; ondanks de omstandigheden, hebben de loonen na den oorlog een sprong vooruit gedaan.

Wat is er gebeurd?

Aldus is er een aanzienlijke ongelijkheid gekomen in de verdeeling der gezinslasten onder de volwassenen die den ouderdom hadden bereikt om ze te dragen.

Vandaar, voor hen die geen of bijna geen kinderen hebben, een levensgemak dat hen toelaat hunne uitgaven te verhoogen en nieuwe behoeften in 't leven te roepen. Daar zij in grooten getalle zijn geraken de gemakkelijke levensgewoonten vlug verspreid; het algemeen levenspeil de **standard of life** klimt voor het volksgeheel; en daar de kroostrijke gezinnen zich niet kunnen onttrekken aan het midden waarin ze leven, daar ze niet kunnen teruggaan tot een levensgenre dat merkelijk beneden dat hunner tijdgenooten staat zonder den indruk van verval te voelen en zonder te lijden onder deze ontberingen die men armoede en ellende heet, komt het, dat een loon, meer dan voldoende voor de ongehuwden of voor de gehuwden zonder kinderen, voldoende misschien voor de vaders van één of twee kinderen, volstrekt onvoldoende wordt voor hen die den last hebben te dragen van vier, zes, tien kinderen.

Voor hen is het ellende, en zelfs de hongersnood in den echten zin van het woord.

Dit verschijnsel wordt nog verhaast en verergerd door het gevolg eener andere oorzaak; de volwassenen voorzien van inkomsten, die hun behoeften overtreffen werken onbewust de prijsopdrijving in de hand. Als men over een welgevulden geldbeugel beschikt, kijkt men bij het uitgeven niet zoo nauw; de handelaar, van zijn kant, die zijn klanten kent, verhoogt zijn prijzen in de volle maat waarin hij door de omstandigheden wordt bevoordeeligd.

De uitslag is dus een aangroei der behoeften bij het volksgeheel en een verhooging der levensduurte terzelfdertijd. Het kroostrijke gezin — en zelfs, zoo het verschijnsel erger wordt, het gezin zonder meer — wordt dan in een toestand zonder uitkomst gebracht; het wordt voor het gezin onmogelijk zijn inkomsten en zijn behoeften in evenwicht te brengen.

Zoolang de gezinslasten het gemeenschappelijk lot waren van het meerendeel der volwassenen, heerschte een zekere economische gelijkheid onder al de leden van een zelfde beroep of van een zelfde sociale klas, waaruit dan een zekere eenvormigheid in de levenswijze voortvloeide. Het peil der behoeften werd vastgesteld ingevolge de gezinslasten die daar of omtrent op alle begrootingen tegelijk wegen. Anderzijds steeg het peil der prijzen bezwaarlijker dan nu, omdat iedereen op een cent zag, daar weinige beurzen overtollig gevuld waren.

Het leven kon nog al scherp zijn, en zoo was het dikwijls, maar, daar of omtrent hetzelfde blijvend voor al de gezinshoofden, bleef het toch dragelijk. En, zoo het moeielijk werd, volstond het voor allen dezelfde middelen aan te wenden om het weer dragelijk te maken.

Op onze dagen, hebben de vermindering der gezinslasten voor de menigte en hun behoud of zelfs hun verzwaring voor een minderheid dit evenwicht gebroken.

Het vraagstuk der kroostrijke gezinnen werd gesteld, op den dag dat zij, in plaats van gewonen regel te zijn, een uitzondering werden in het geheel der huishouders van het land.

Van dan af, werd het onmisbaar, om hun het leven mogelijk te maken, hun buitengewone inkomsten, in verhouding tot het aantal hunner kinderen te verschaffen.

De sleutel van het raadsel ligt daar en nergens anders.

Deze uitleg is al te klaarblijkend, van zoodra men hem onder oogen heeft; wij hebben hem niets op te klaren. Maar de feiten die we hebben aangehaald hebben zulke gevolgen dat we er het bewijs moeten van leveren en er de bijzonderheid moeten van uit een zetten.

Wij zullen dus nadruk leggen op de daling van het geboortecijfer, op de ongelijke verdeeling der gezinslasten en op de bijkomende oorzaken die deze ongelijkheid verzwaren.

De daling van het geboortecijfer.

De teruggang in de kurve van het geboortecijfer dateert van 1880. Het cijfer was dan 31,13 geboorten per 1000 inwoners. Het daalde eerst zeer langzaam en na een tijdverloop van twintig jaar, verloor het twee punten en enkele tienden: in 1900, was het 28,95.

Van af dien datum, versnelde de daling: in 1910 zakte het cijfer tot 23,72; in 1924, viel het tot 19,8; in 1925, viel het tot 19,6 Eupen en Malmedy inbegrepen.

Binnen een tijdruimte van 45 jaar bereikte de daling dus 11,33 punten.

Het verschijnsel treft nog meer, wanneer men het jaarlijksche aantal geboorten beschouwt op twee verschillende data.

In 1901, werden er in België 200.000 kinderen geboren; in 1923, kwamen er slechts 155.000 op de wereld, dus 45.000 minder. In 22 jaar dus een vermindering van 22,5 p.c.

België, verliest, uit dien hoofde, elk jaar meer burgers dan het gesneuvelde soldaten, vermisten, overledenen door verwonding, ongevallen of ziekten, verloor gedurende de vier oorlogsjaren! Het totaal van die oorlogsdooden bedroeg 40.367.

Ongelijke verdeeling der gezinslasten.

Deze instorting van het geboortecijfer heeft vooral dit beschouwenswaardig, dat ze niet eenvormig is, in de verschillende huishoudens. Wel integendeel; terwijl zekere huishoudens zich op het vroeger peil houden, vallen de anderen, in steeds grooter wordend aantal in een algeheele of bijna algeheele onvruchtbaarheid.

Van daar, bij een minderheid, zeer zwaren kinderlast en bij anderen, onbeteekenende of volstrekt geen lasten.

Ziehier door welke cijfers het onevenwichtige in de gezinslasten onder onder hen die ze kunnen dragen, kan worden uitgedrukt:

Beschouwen we de mannen van minstens een en twintig jaar oud en gaan we na welke hun gezinslasten zijn. Om de vergelijking te vergemakkelijken, herleiden we de cijfer tot 100. Wij vinden:

29 p.h. ongehuwden;
15 p.h. gehuwden zonder kinderen;
16 p.h. gehuwden met één kind;
12 p.h. gehuwden met 2 kinderen;
8 p.h. gehuwden met 3 kinderen;
20 p.h. geh. met 4 kinderen en meer

Stellen we nu tegenover deze reeksen volwassenen het aantal kinderen dat door hen wordt opgevoed; wij bekomen dan:

44 p.h. vrijgezellen en gehuwden zonder kinderen die geen enkel kind grootbrengen;

16 p.h. vaders van 1 kind, die 16 kinderen groot brengen;

12 p.h. vaders van 2 kinderen, die samen 24 kinderen groot brengen;

8 p.h. vaders van 3 kinderen, die samen 24 kinderen groot brengen;

20 p.h. vaders van ten minste 4 kinderen die samen 110 kinderen groot brengen.

Het middengetal in de gezinnen met ten minste vier kinderen is 5,5 kinderen per gezin.

Zoodanig dat we tot het paradoxaal resultaat komen dat er op 100 volwassenen

44 (ongehuwden of gehuwden zonder kinderen) geen gezinslast hebben;

36 (hoofden van beperkte gezinnen) 64 kinderen groot brengen;

20 (hoofden van kroostrijke gezinnen) 110 kinderen groot brengen;

Bondig samengevat, brengen 20 p.h. der volwassenen alleen dus bijna tweemaal zooveel kinderen groot dan de 80 anderen samen.

ECZEMA

huiduitslag, roode vlekken, jeukingen, springende handen, haarworm bij kinderen, genezen door het gebruik van

Cadeline-zeep

Te koop in alle apotheken.
ISEGHEM: Apotheek LALEMAN.

Schoenmagazijn
R. Vandenberghe-Bourgeois
Marktstraat 17, ISEGHEM

Groote keus van mans- en vrouwschoenen 30 t. h. goedkooper dan de konkurentie.

—

Ook verkrijgbaar aan de voordeeligste prijzen: kinderschoenen, pantoffels, schoenkreem der beste merken.
Dweils, borstels, zeemvellen, sponsen en alle kuischgerief.
Het huis gelast zich met herstellingen.

FAMILIEZIEKEBOND VOLKSBELANG

VLAAMSCH HUIS — ISEGHEM

Verzekert tegen Ziekte
Invaliditeit
X-stralen
Opereratie
Geboorte
Sterfte

En telt reeds meer dan 2000 leden.
WEES OOK VOORUITZIENDE!

Nieuwe geïllustreerde Uitgave
DER
VOLLEDIGE WERKEN
VAN

Hendrik CONSCIENCE

schoone boekdeelen in octavo-formaat

—

Het volledig stel 58 boekdeelen, in eens genomen, 400 fr.

Ie REEKS. — INGENAAID 5 FR.

1. **De omwenteling van 1830,** 139 blz.
2. **Een slachtoffer der moederliefde; Eene stem uit het graf,** 143 blz.
3. **Mengelingen:** De zending der vrouw; Het boetende meisje; De moordenaar; De maagd van Vlaanderen; De brandende schaapherder; De grootmoeder, 113 blz.
4. **Baas Ganzendonck,** 142 blz.
5. **De loteling,** 149 blz.
6. **De baanwachter,** 126 blz.
7. **Eene O te veel,** 132 blz.
8. **Wat eene moeder lijden kan: Redevoeringen,** 128 blz.
9. **Siska van Roosemael; Hoe men schilder wordt,** 127 blz.
10. **Eene welopgevoede dochter,** 118 blz.

IIe REEKS. — INGENAAID 6 FR.

1. **Eene gekkenwereld,** 155 blz.
2. **Menschenbloed,** 169 blz.
3. **Eene verwarde zaak,** 180 blz.
4. **Een zeemanshuisgezin; De dichter en zijn droombeeld; Eene uitvinding des duivels,** 166 blz.
5. **De keus des harten,** 170 blz.
6. **De gierigaard,** 164 blz.
7. **Moeder Job,** 167 blz.
8. **Graaf Hugo van Craenhove,** 172 blz.
9. **De plaag der dorpen,** 175 blz.
10. **Lambrecht Hensmans,** 163 blz.
11. **De ziekte der verbeelding,** 175 blz.
12. **De twee vrienden; Rikke-tikke-tak,** 171 blz.
13. **Een goed hart; Houten Clara,** 183 blz.

IIIe REEKS. — INGENAAID 7 FR.

1. **De arme edelman,** 188 blz.
2. **Avondstonden,** 197 blz.
3. **Bavo en Lieveken,** 195 blz.
4. **Het wonderjaar,** 195 blz.
5. **Het geluk van rijk te zijn,** 185 blz.
6. **Koning Oriand; Blinde Rosa,** 207 blz.
7. **Gerechtigheid van hertog Karel,** 195 blz.
8. **De minnezanger,** 187 blz.
9. **Schandevrees,** 190 blz.

IVe REEKS. — INGENAAID 8 FR.

1. **Eenige bladzijden uit het boek der natuur,** 294 blz.
2. **De kwaal des tijds,** 283 blz.
3. **Moederliefde,** 280 blz.
4. **Batavia,** 268 blz.
5. **De boerenkrijg,** 307 blz.
6. **Everard T'Serclaes,** 264 blz.
7. **Valentijn,** 271 blz.
8. **Geschiedenis mijner jeugd,** 310 blz
9. **De jonge dokter,** 310 blz.
10. **Het wassen beeld,** 255 blz.

Ve REEKS. — INGENAAID 9 FR.

1. **De geldduivel,** 322 blz.
2. **De burgemeester van Luik,** 347 blz
3. **Simon Turchi,** 320 blz.
4. **Bella Stock,** 317 blz.
5. **Geld en adel,** 315 blz.
6. **De burgers van Darlingen,** 321 blz.
7. **De koopman van Antwerpen,** 377 blz.
8. **Levenslust,** 378 blz.
9. **Het goudland,** 348 blz.
10. **Het ijzeren graf,** 317 blz.
11. **De oom van Felix Roobeek,** 315 blz
12. **De schat van Felix Roobeek,** 316 blz.

VIe REEKS. — INGENAAID 10 FR.

1. **De Leeuw van Vlaanderen,** 428 blz
2. **Hlodwig en Clothildis,** 483 blz.

VIIe REEKS. — INGENAAID 12 FR.

1. **De kerels van Vlaanderen,** 536 blz.
2. **Jacob van Artevelde,** 555 blz.

GELUK GENOEGEN
BEVREDIGING

zijn uw deel op de avonden dat ge geniet van

LOBBE EN SEFA

een wonderlijk geestig boek over twee Vlaamsche kinderen en al hun lief en leed. De Antwerpsche Volksromantiek, de kermis, de haven, de worsteltent, heel het land van Breughel en Pallieter, in een kleur en lijn die u nimmer vergeten zult. De illustratie behoort tot het beste wat op dit gebied ooit werd gemaakt. Vraagt het nog vandaag aan uw boekhandelaar. Met LOBE EN SEFA komt een boek in uw boekenkast, dat er niet meer uit zal verdwijnen.

Ingenaaid fr. 20. Gebonden fr. 28.
LOBBE EN SEFA zullen u vertrouwd worden als uw beste vriendjes!
«DE SIKKEL», Kruishofstraat, 223 Antwerpen.

« Alleen de geestelijke en zedelijke krachten eener Natie bevorderen hare welvaart. »

ALBERT I, den 23 12 1909.

De Belgische Staat, aan wiens hoofd Albert I staat, heeft de geestelijke en zedelijke ontwikkeling der Vlaamsche Natie belemmerd.

De Belgische Staat verdwijne om aan het Vlaamsche volk de middelen te geven zich volgens zijn natuurlijke behoeften en aanleg op te werken tot een beschaafde, welvarende, zelfstandige natie.

GEZONDHEIDSLEER

In nauw verband én met spijsverteringsstelsel én met ademhalingsstelsel staat de bloedsomloop. Het hart jaagt het bloed in de longen waar het die hoogernoemde veranderingen ondergaat, namelijk dus een opnemen van zuurstof dank zij de tusschenkomst der roode bloedcellen, dit bloed nu wordt door een systeem van slagaders dank zij de samentrekkingen der hertspier en den bloedvatwand, tot in de verste weefsels gevoerd. In de maat nu van het noodige en om in het onderhoud en het herstellen der weefsels te voorzien, staat het bloed aan de weefsels af alles wat hun dienstig zijn moet; 't zij voedingsbestanddeelen ter hoogte van den dundarm door het bloed in zijn serum opgenomen, en noodig om de sleet der weefsels te herstellen, 't zij zuurstof aan de buitenlucht ontleend, en dienende om het voedsel in warmte, dus energie om te zetten en zoodoende de bij arbeid verbruikte kracht te leveren. In ruil neemt het bloed in zich op ter hoogte der weefsels de afvalproducten door sleet en verbrandingsprocessen ontstaan, en schadelijk voor het lichaam; deze worden dan op hun beurt uit het organisme verwijderd, deels door de ademhaling waar het bloed zich ontlast van de overtollige waterdamp en van het koolzuur, deels door de nieren die die afvalproducten onder de vorm van urine afscheiden.

Naast de roode bloedcellen en het planua, wier werking we hooger zagen, bevat het bloed eveneens witte bloedcellen, die tusschen komen in het bestrijden der besmettingen, alsmede bloedplakketten die in de stolling een overwegende rol spelen. Tot dit stelsel behoort eveneens de milt, en wel in dien zin dat ze gedurende het embryonnaire leven meewerkt in het voortbrengen der bloedcellen, later echter tusschenkomt in het vernietigen der versletene bloedlichaampjes, alsmede het beendermerg dat aansprakelijk is voor het produceeren der roode bloedcellen.

Is nu, om een of andere reden, een dier organen niet bij machte de rol die hem toevertrouwd werd te vervullen: 't zij dat het hert b.v. de macht niet heeft het bloed met een voldoende kracht uit te stooten, ofwel dat de wand der vaten een zoodanige verandering heeft ondergaan: b.v. arteriosclérose dat ze niet meer tusschen komen kan in het voortstuwen der bloedmassa, 't zij de nieren er niet meer in staat toe zijn het bloed te zuiveren, eveneens wanneer om een of andere reden het roode beendermerg niet meer ertoe bekwaam is de vernietigde bloedlichaampjes te vervangen, dan volgen daaruit opnieuw stoornissen die een ziekte kunnen daarstellen.

Ten slotte dus onderscheiden we in het menschelijke lichaam verschillende systemen elk met een welbepaalde rol toevertrouwd aan de verschillende organen die in het stelsel tusschenkomen, die verscheidene organen van eenzelfde systeem werken onderling volgens zekere bepaalde wetten die hun harmonieuse medewerking regelen; en tusschen de verschillende systemen nu is er opnieuw een doelmatige wisselwerking vereischt en daargesteld wat voor gevolg heeft het in stand houden van het menschelijke lichaam. Het spijsverteringsstelsel dat het voedsel in nuttige bestanddeelen omzet dewelke in het bloedplasma overgaan, het ademhalingsstelsel waartoe de roode bloedcellen ertoe komen de zuurstof te fixeeren die noodig is om die voedingsstoffen te kunnen gebruiken, en in een nauw verband met die beide de bloedsomloop.

Welnu de afzonderlijke werking der verscheidene organen die in een stelsel tusschenkomen, hun medewerking onderling, opdat het doel door een bepaald systeem nagestreefd, bereikt weze, alsmede de wisselwerking der verschillende systemen onderling tot het in stand houden van het geheel, dit alles staat onder den invloed en is afhankelijk van het zenuwstelsel. In het zenuwstelsel nu onderscheiden we

1. Het dierlijk zenuwstelsel, bestaande uit a) de groote hersenen en twee onzer zedelijke en verstandelijke vermogens, onze gevoelens en willekeurige bewegingen, met de twaalf hersenzenuwen, waarvan de eene tusschenkomen in de bezenuwing der zintuigen: gehoor, gezicht, enz., daarom bijzondere gevoelszenuwen genoemd, dan de algemeene gevoelszenuwen ten getalle van twee, alsmede de bewegingszenuwen die de bewegingen van het oog, tong en gelaatsspieren regelen.

b) De kleine hersenen: die bevatten het evenwichtscentrum;

c) Het verlengde merg met het ruggemerg en de een en dertig (31) daarbij hoorende ruggemergzenuwen die tergelijkertijde én gevoels- én bewegzenuwen zijn der ledematen.

2. Daarnaast nu hebben we het sympathisch ook nog genoemd organische of vaatbewegend zenuwstelsel dat inzonder tusschenkomt in het regelen der levensverrichtingen van den mensch dus de werking der organen afzonderlijk, en de samenwerking der organen onder mekander regelt.

Om dit alles nu beter te begrijpen, kunnen we onze toevlucht nemen tot eene vergelijking, en de werking, mede- en wisselwerking vergelijken aan een leger. Een leger bestaat eveneens uit verschillende soorten soldaten, elk met een welbepaalde verrichting, zoo o.m. voetvolk, hun werk nu afzonderlijk wordt geregeld door officieren, die op hun beurt zelf hun orders krijgen van hoogerhand waar alles zoodanig moet worden geschikt dat hun werking afzonderlijk tot het benaderen van eenzelfde doel dienstig zij.

Welnu alles wat ertoe in staat is ofwel de verrichtingen van een of ander orgaan te vermoeilijken of onmogelijk te maken, en zoodoende in de keten van een systeem een werking uit te schakelen; ofwel de harmonie in de medewerking der verschillende organen van eenzelfde systeem te verbreken; ofwel de wisselwerking der verschillende systemen onderling te niet te doen, ditalles veroorzaakt stoornissen, min of meer erg, en wier gevolgen min of meer schadelijk zullen zijn voor den mensch al naar gelang het orgaan in kwestie een belangrijke rol ten deel viel en het min of meer in de onmogelijkheid gesteld wordt die rol op een doeltreffende wijze te vervullen. En daartoe zijn niet alleen de microben bekwaam, want naast deze zijn er nog tal van invloeden die er het hunne toe bijdragen: alzoo o.m. sommige vergiffen als b.v. alcohol, sommige slechte hygienische toestanden, als b.v. gebrek aan licht en lucht, een teveel aan geestes- of lichamelijk werk, te veel of te weinig drinken, te koude of te overtollige warmte, een gemis aan netheid en vele andere oorzaken, die niet alleen den mensch verflauwen en hem dus beter vatbaar maken voor ziekten, maar ten slotte alleen en op hun eigen een ziekte kunnen daarstellen en veroorzaken.

—

In een volgend artikel zullen we enkele algemeene beschouwingen geven over aanstekelijke ziekten, de maatregelen die dienen getroffen om een uitbreiding ervan te vermijden, en de middelen waarover we beschikken om het organisme in staat te stellen een eventueele besmetting onschadelijk te maken.

Leest en verspreidt
DE MANDELGALM

PECTOIDS

Overtreffen alle andere zwarte pillekens tegen den hoest!

ZIJ KOSTEN ENKEL 4 FRANK!
UW APOTHEKER HEEFT ER!

Pectoïds geven U voortdurend een klare stem,
een frissche mond, een aangename adem.

ZORG DAT GIJ ALTIJD UW DOOS OP ZAK HEBT

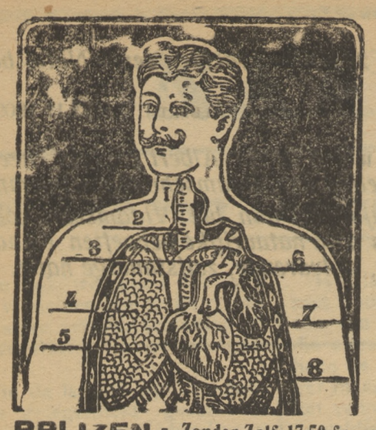

Belangrijk bericht !

Gij allen die min of meer onderhevig zijt aan borstkwalen : Bronchiet, Griep Asthma, Keelontsteking, Hoesten, Kuchen en Fluimen, indien gij tot hiertoe alles beproefd hebt zonder afdoend effekt te bekomen, indien gij hopeloos zijt en mismoedig, vergeet niet dat er een middel is dat sinds 50 jaren duizenden en duizenden hopelooze gevallen genezen heeft.

Neemt ook dit middel :

Borstbalsem Martin Toms, Resina zalf, Microbenpillen

Volgt de volledige behandeling voor zes weken waarvan het regelmatig gebruik de diepst ingewortelde borstziekten uitroeit en geneest, en aldus 't best voorbehoedmiddel is tegen de tering en 't zekere geneesmiddel van **ASTHMA**

Schrijft om inlichtingen aan **MARTIN TOMS**, Apotheker-Specialist, 112, Wetstraat, Brussel of wendt U rechtstreeks tot uw apotheker die U het gevraagde zal bezorgen.

PRIJZEN : Zonder Zalf 17,50 fr., met Zalf 25 fr., Microbenpillen 12,50 fr., Maagdrank 20 fr., Behandeling voor 18 dagen 85 fr., Serie van 6 weken 185 fr.

BLOEDTHEE

OVERTREFT PILLEN, POEDERS EN CACHETTEN

voor het zuiveren van 't bloed

GENEEST ALLERBEST EN OP RADIKALE WIJZE :
uislag, puisten, speen, gemis aan eetlust, verstopping, draaiingen, gal, slijmen, enz.

IN ALLE GOEDE APOTHEKEN OF RECHTSTREEKS BIJ DEN UITVINDER

Apotheker Vandenbussche

49, RIJSELSTRAAT, 49, MEENEN

Prijs 4,50 frank *Prijs 4,50 frank* *Prijs 4,50 frank*

Het Oud Bier der is gekend voor

Brouwerij "De Arend,,

't gezondste, kloekste, aangenaamste

A. Louwaege-Verstraete, Cortemarck

In den

Zilveren Vos

Alles aan zeer voordeelige prijzen

Onmogelijke concurentie
Verzorgd werk
w e bediening

GEZUSTERS STROBBE

Gentstraat, 57, Iseghem

Overgroote keus van alle slach van Pelsen en vellen mantels.

SCHUNKS
OPOSSUMSCHUNKS
MARTERS
VOSSEN
VELLEN OM TE GARNIEREN

MONO POEDERS

Onfeilbaar geneesmiddel tegen :
Hoofd- en Schele Hoofdpijn, Zenuwlijden, Hevige Tandpijn, Rheumatiek, Grippe

WAAROM ?

zijn de MONO POEDERS verkieslijk dan alle anders produkten van gelijken aard ?

OMDAT

zij onmiddelijk de hevige pijnen stillen.
zij altijd genezen daar waar alle andere geneesmiddelen mislukt hebben.
zij de maag nooit vermoelen.
zij door meestal de voornaamste geneesheeren voorgeschreven worden, om hunne menigvuldige genezingen, zelfs in de hardnekkigste gevallen.
zij, dank aan hunnen aangenamen smaak, door de moeilijkste personen gemakkelijk ingenomen worden.
zij in geen cachetten zijn, en dus door de teerderste magen verdragen worden.

TE KOOP IN ALLE GOEDE APOTHEKEN
in doozen van : **12 pakjes 4,50 fr.** **25 pakjes 8,00 fr.**

Hebt gij pijnen in de lenden ?
Kunt gij moeilijk of pijnlijk uw water maken ?
Is uw water troebel of te sterk gekleurd ?
Lijdt gij aan jicht, heup of lendenjicht ?
Zijt gij door Rheumatiek gekweld ?
Zijn uwe voeten gezwollen ?
Is geheel uw lichaam ontsteld door een vuilen brand ?

? ? ?

Dit alles zijn de zekere kenteekens dat uwe **Nieren, Blaas of Lever** *ziekelijk zijn en gij zoohaast mogelijk uw toevlucht moet nemen tot eene ernstige en nauwkeurige behandeling met*

Dalila Pillen

EN

Samsom's Oliebalsem

Ontelbare getuigschriften van genezingen, bekomen door het gebruik van deze wondere geneesmiddelen, zijn het beste bewijs dat zij alleen in staat zijn bovengemelde ziekten spoedig en volledig te genezen.

VERKRIJGBAAR IN ALLE GOEDE APOTHEKEN :

Laat uwe Geldzaken verzorgen door de

Fondsenbank

Naamlooze Vennootschap

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL
WETSTRAAT, 84 BRUSSEL

Bijbanken : Antwerpen & Kortrijk

Agentschappen :
Brugge, Crombeke, Poperinghe, Harelbeke, Moeskroen, Thielt.

Fondsenbank maakt deel uit van de groep Fondsenbank-Handelsbank-Noordstar.

Kapitaal en Reserven : 50.000.000 frank

BIJHUIS TE ISEGHEM
ROESELAERESTRAAT, 28

Leest aandachtig !

Voor uwe elektrische inrichtingen van drijfkracht, verlichting, verwarming, bellen. telefoon en radioinstellingen, wendt u tot 't huis

HENRI SIMOENS-SCHACHT
HONDSTRAAT, 14 ISEGHEM

Aankoop, verkoop en huur van nieuwe en okasie motors.

Alle herstellingen Spoedige uitvoering
Inlichtingen en beschrijvingen zonder verbintenis
Voordeelige prijzen

ZANNEKIN

DUBBEL BLOND BIER
gezond, kloek natuurlijk

Brouwerij St Louis
L. VERLENDE LOO

Alleenverkoop voor Iseghem en omliggende :
S. M. VLAAMSCH HUIS, ISEGHEM

Allergunstigste prijzen voor herbergiers en koffiehuizen

Neringdoeners, zoekt uw profijt !!

SUIKERBAKKERIJ

Alberic Debruyne-Devolder

Rousselarestraat, 18, ISEGHEM

Artikelen voor St Niklaas, Paaschartikelen en Nieuwjaarsgeschenken.

Kruidenierswaren

Conserven, Specerijen, Chocolade, Dessert, Biscuits, Pralines, Fondants, Suikers, Doopsuikers, Chocolade in reepen en in pakken.
Groote keus van Spekken, escence. acidulé, forré.
Eierkleursel voor broodbakkers.

In 't groot SUIKERHANDEL In 't klein

Bijzondere Prijzen voor Voortverkoopers

WAAROM ?...

Waarom hoesten als BORSTPILLEN LALEMAN U radikaal genezen ?
Waarom koorst of tandpijn lijden als CACHETTEN KEPHIL die doen verdwijnen ?
Waarom uwe kinderen niet vrijwaren tegen borstziekten als DROSELS BORSTBALSEM der *apotheek Laleman* daartoe de geschikte middel is ?
Waarom zelf ziek of zuchtig zijn als U ter *apotheek Laleman* alles kunt verkrijgen om U gezond te maken ?

DUS VOOR ALLES NAAR DE

Apotheek Florent Laleman

Brugstraat, 2 Iseghem
(bij de Gendarmerie)

Men draagt ten huize *Telefoon 63*

De schoonste kinders....
zijn deze die dagelijks gepoederd worden met

DULCIOR POEIER

Te kooop in alle goede Apotheken.
DE DOOS 1,50 FR..

PIANOS

B. Van Hyfte

Gent, Nederkouter, 32 Gent
(dicht bij het Paleis van Justitie)

Oudste fabriek van België en ook de goedkoopste.
Altijd keus van 100 tot 150 pianos.

TE VERKRIJGEN
in alle Iseghemsche Apotheken

MUZIEK

HUIS

A. Van Hee-Fonteyne

Brugstraat, 17 Iseghem

Groote keus van Phono's (spreekmachienen) en platen (disques) van alle merken alsook allerhande muziekinstrumenten, zooals Harmonicas, Violen, Mandolinen enz.

—: Alletoebehoorten :—

VOOR UW

Schilder- & Behangpapier

WENDT U TOT HET HUIS

J. LEFEVERE-HUYSENTRUYT
Roeselaerestraat, 168, Iseghem

Magazijn van kleuren en vernissen.
Groote keus van sponsen en zeemvellen, matten, tapijten, traploopers en karpetten

Trouwe bediening Lage prijzen

GOEDE WAAR PRIJST ZICH ZELF

Voor uwe

Stoven, Kachels en Gasvuren

wendt u tot

Germ. Ghekiere-Duyck

Roeselaerestr. 88, Iseghem

Magazijn van verlakt, aluminium en genikeleerd keukengerief, waschkuipen in galvanisé, kinderbaden, waschfournoizen. — Groote kens van verlakte menagerestoven van de beste merken en buizestoven in eigen werkhuis gemaakt.

Gazinrichtingen Zink & Loodwerk
Spoedige bediening Matige prijzen

KORTRIJKSCHE BOUW- EN YPOTHEEKKAS

BUREEL :
Groote Markt, 1, Kortrijk
Spreekdraad 382. Spreekdraad 382.

Kantoor open alle werkdagen van 9 tot 12 en van 2 tot 5 uur.

ALLERHANDE INLICHTINGEN
over 't koopen, verkoopen van gronden en huizen, over 't overnemen van pachthoeven in Frankrijk.
OPMAKEN VAN PLANS EN BESTEKKEN voor 't bouwen van huizen, villa's, fabrieken, enz.
— ALLERHANDE VERZEKERINGEN —
Brand - Leven - Ongevallen
GELDLEENINGEN
op vaste eigendommen aan de meest voordeelige voorwaarden.

DE VALLENDE ZIEKTEN !

EEN ENKEL GENEESMIDDEL zult gij vinden dat doeltreffend is tegen deze wreede kwaal

HET IS DE **Poeder Epilepsia**

Prijs : 20 frank

die van af den eersten dag de aanvallen tegenhoudt — de genezing brengt aan allen die het goed gebruiken en nooit of nooit schadelijk is

Menigvuldige getuigschriften van genezing zelfs van gevallen die reeds meer dan 20 jaar duurden.

Te koop in alle goede apotheken of rechtstreeks bij den bereider
Apotheker Vandenbussche - Meenen

Volledige tekst met beschrijving, uitleg en behandeling der Vallende Ziekten wordt overal GRATIS gezonden op aanvraag.

Fotografen Encadreurs
Kunstschilders

Probeert eens

met de produkten van

La Riga Sabenca

Vaartstr. 2, Roeselare

voor uwe kaderlijsten en kaders

Eene schoone voorraad in alle slach steeds voorhanden

Drukkerij « Volksverheffing » Aalst.
Onderwijsstraat, 14.

Ter drukkerij van dit blad gelast men zich met het vervaardigen van alles wat den stiel betreft, als :

Omzendbrieven, fakturen, omslagen, aanplakbrieven, boekwerken, enz.

gewoon en prachtwerk in één of meer kleuren

Samenw. Drukkerij
VOLKSVERHEFFING
Onderwijsstraat, 14, Aalst

Liefhebbers

VAN SCHOONE BOEKEN.

In den Boekhandel « Volksverheffing » te Aalst, Onderwijsstraat, 14, zijn de volgende boekwerken te verkrijgen :

Van den geestigen schrijver FELIX TIMMERMANS :

	Ingen.	Geb.
1. Pallieter, 8e form,	fr. 22,—	30,—
2 Schemeringen van den dood	18.—	30.
3. Boudewijn	36.—	46,50
4 De zeer schoone uren van Jufvr. Symforosa Beginntje		15,—
5. Het Kindeken Jezus in Vlaanderen	22,—	30,—
6. Uit mijn rommelkas rond het ontstaan van Pallieter en Kindeken Jezus		15,—
7 Anne-Marie	22,—	30,—
8. Driekoningen Tryptiek	12,—	15.
9. De Pastooruit den bloeienden wijngaard	22,—	30,—
10. Het Keerseken in de Lantaarn	22,—	30,—
11. Naar waar de Appelcie nen groeien	30,—	39,—
12 Schoon Lier	30,—	39,—
13 Mijnheer Pirroen	12,—	15,—
14 En Waar de Ster bleef Stille Staan	12.	15,—
15 Leontientje	12,	15,—

Bij afname van de geheele verzameling is de prijs van de 15 deelen, ingenaaid 250 fr., gebonden 370.

G. GEZELLE.
Vlaamsche Volksvertelsels. Met gekleurde omslag en 5 platen, geteekend door den kunstschilder K. Rosseeuw 4,50

HERMAN HENOT
Kempische Volksvertelsels 7,50
Van dezen bundel zijn als afzonderlijke deeltjes verkrijgbaar :
Sagen uit de Kempen 4,50
Van slimmen Jan en dommen Sus 1,50
Het Tooverheursje 1,50
Kaatje de Vondelinge en andere vertelsels 1,50

Verholen Krachten novellen door Stephanie Claes Vetter 12 fr

Vertelsels van het Vlaamsche Volk, 3 bundels, elk 7,50
Van den eersten bundel zijn als afzonderlijke deeltjes verkrijgbaar :
Natuurverkl. Sprookjes 3,—
Van den gefopten Duivel 1,50
Vlaamsche Legenden 1,50
Van Duimpje en andere wondere Kinderen 1,50

Van Dale. Handwoordenboek 38 fr. Groot woordenboek 180 fr.
Callewaert. — Fr.-Nederlandsch woordenboek. 2 deelen, 98 fr
Van Gelderen. — Duitsch Nederlandsch Woordenboek 110 fr.

Kinderboeken :

H. VAN TICHELEN. SPROOKJES EN VERTELLINGEN UIT DEN VREEMDE I. FIEDELDIDON, II JAAK EN DE BOONSTAAK (7,50 fr gen. en 9 fr. gekartonneerd).

Dit zijn de twee eerste nummertjes van een gansche serie Sprookjes en vertellingen uit vreemde talen (uit het Perzisch en het Japansch) overgenomen. Er zijn tooverachtige dingen onder en de meeste zijn splinternieuw, wat zeker aan onze kinderen welkom zal zijn. De vertaling is uitstekend en de mooie boekjes zijn met verrukkelijke plaatjes versierd.

V DE MEYERE, VLAAMSCHE VOLKSVERTELSELS : VAN DEN GOUDEN VOGEL DIE SPREKEN KON DE DRIE VEEREN VAN VOGEL VEEN. DE 3 GEBR EDERS EN 8 WONDERE MANNEN. (Ieder deeltje 5 fr)

AUG. HAVERMANS, ONS TERRARIUM (5 fr. genaaid.)

Tegenhanger van het vroeger verscheAquararium. Zeer aan te bevelen aan de leergierige jeugd en aan onderwijzers en ouders, die in school of in huiskamer op goedkoope en gemakkelijke wijze een aquarium of terrarium willen inrichten.

WARD AUWELEER, DE FERDE (16 fr. gen. en 50 fr. geb. op Hollandsch).

1001 DAG (33,50 fr. ing. en 44,50 geb)

Tegenhanger van de 1001 Nacht. De rijkste fantazie van het Oosten in tooverachtige vertellingen, die door iedereen mogen gelezen worden. Rechtstreeks uit het Perzische in onze taal overgebracht. De geheele verzameling zal 5 deelen beslaan.

Artistieke Prentenboeken

Albumformaat, gekartonneerd

JENNY DE BLOEME.
De Waterkindertjes. Een sprookje van twee heel kleine kindertjes. Gekleurde platen 27,00

ALFRED LISTAL.
Wat Lisette droomde 15,—
Gouden Regen 15,—
't Is lang geleden 15,—

Andere mooie Prentenboeken.

ANNIE HOMAN.
Grieksche Sagen voor kinderen 7,50
Het nieuwe Dierenboek stevig gekartonneerd 15,—
Idem, kleine uitgave 10,—

H. N. DE TREMERY.
Dik en Knuppie, een kaboutergeschiedenis, ingenaaid 4,—
Piet de Smeerpoets, groot formaat gekartonneerd 12,50
Hanna de Sloddervos, groot formaat gekartonneerd 12,50

KAN. AMAAT JOOS.

KLEUR- EN TEEKENBOEKEN.
Bont en Blauw, kleurblok fr. 4,50
De Briefkaartenschilder, reeks van 4 boeken. Per deel 3,—
Ons Teekenboek, reeks van 4 boeken per deel 1,80
Briefkaartenkleurboeken, per deel 1,80

Om deze boeken, benevens vele andere te ontvangen, hoeve men slechts het bedrag ervan, plus 0.60 fr. voor verzendingskosten, met de aanvraag naar het bureel te sturen.